

Strategaeth Ynni Gogledd Cymru

Cynllun Gweithredu Strategol

Wedi'i ariannu a'i gefnogi gan:

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Datblygwyd gan:

Uchelgais
Gogledd Cymru
Ambition
North Wales

Datblygwyd ar y cyd â:

Gwasanaeth Ynni
Energy Service

Cynnwys

Strategaeth Ynni Gogledd Cymru	1
Cynllun Gweithredu Strategol	1
Byrfoddau	3
Cyflwyniad	4
Cefndir	4
Cynnwys y Cynllun Gweithredu	6
Llywodraethu	7
Monitro ac Adrodd	8
Blaenoriaethau a chamau gweithredu strategol	9
Camau trawsbynciol	9
1. Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol i ddod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni	10
2. Dod yn arweinydd byd-eang ym maes technolegau gwynt ar y môr a morol	10
3. Gwella effeithlonrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r broses o ddatgarboneiddio stoc adeiladau Gogledd Cymru	10
4. Sicrhau newid i drafnidiaeth carbon is	10
5. Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i'r sector masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni ac ysgogi twf economaidd	10

Byrfoddau

IPCC	Panel Rhynglywodraethol ar y Newid yn yr Hinsawdd
LAEP	Cynllun Ynni Ardal Leol
NZIW	Diwydiant Sero Net Cymru
ORP	Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio
PV	Ffotofoltäig
RSP	Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol
BBaCh	Busnesau bach a chanolig
SPEN	Rhwydweithiau Ynni Pŵer yr Alban
DU	Y Deyrnas Unedig
SATC	Safon Ansawdd Tai Cymru
WWU	Wales & West Utilities

Cydnabyddiaethau: Hoffem ddiolch i'r holl randdeiliaid a wnaeth gyfraniadau gwerthfawr i'r gwaith hwn drwy gymryd rhan mewn gweithdai, a thrwy gyfathrebu ychwanegol drwy e-bost. Hoffem ddiolch hefyd i holl aelodau'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen a'r Arweinwyr Thematig a roddodd oruchwyliaeth a chyfeiriad strategol i'r gwaith hwn.

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn cyflwyno Cynllun Gweithredu Strategol ('y cynllun gweithredu' o hyn allan) ar gyfer Gogledd Cymru. Mae'n nodi camau strategol sy'n ofynnol i wireddu'r blaenoriaethau strategol a nodir yn [Strategaeth Ynni Gogledd Cymru](#).

Cefndir

Mae Chweched Adroddiad Asesu y Panel Rhynglywodraethol ar y Newid yn yr Hinsawdd (IPCC) yn dweud ein bod eisoes yn profi effeithiau a chostau eang newid hinsawdd.¹ Mae Adroddiad Arbennig yr IPCC ar 1.5 yn nodi, oni bai bod cynhesu byd-eang yn cael ei gyfyngu yn agos i 1.5°C erbyn 2050, bydd effeithiau newid hinsawdd yn dod yn ansefydlog ac yn ddi-droi'n-ôl ar gyfer systemau naturiol a dynol. Erbyn hyn mae cydnabyddiaeth fyd-eang o'r wyddoniaeth hinsawdd ddiweddaraf ac mae'r ymrwymadau cenedlaethol a wnaed o dan Gytundeb Paris yn cydnabod yr argyfwng newid hinsawdd a'r angen i weithredu ar frys i ddiogelu llesiant cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol.² Gyda chanllawiau gan y Pwyllgor Newid Hinsawdd³ a thystiolaeth a gyhoeddwyd gan yr IPCC, mae Cymru wedi cydnabod brys y mater hwn ac, yn 2021, wedi deddfu er mwyn sicrhau allyriadau sero net erbyn 2050.

Mae Cynllun Cymru Sero-Net Llywodraeth Cymru⁴ a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2021, yn cynnig trosolwg cynhwysfawr o bolisiau a chynigion allweddol ar draws sectorau allweddol ac yn pwysleisio pwysigrwydd trawsnewid cyfiawn wrth i ni symud i economi carbon isel. Mae Strategaeth Diogelwch Ynni Llywodraeth y DU⁵ a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2022, yn cynnwys targedau ynghylch cynyddu'r defnydd o wynt ar y môr, cynhyrchu solar, cynhyrchu hydrogen a nifer o gyfleusterau niwclear. Bydd sicrhau sero net i Gymru yn gofyn am ymdrechion wedi'u cydlynu ar draws sawl sector, ac yn galw am ddull

¹ [Chweched Adroddiad Asesu yr IPCC](#)

² [Adroddiad Arbennig yr IPCC, Cynhesu Byd-eang o 1.5°C](#)

³ [Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Chweched Cyllideb Carbon](#)

⁴ [Cymru Sero Net | LLYW. CYMRU](#)

⁵ [Strategaeth diogelwch ynni Prydain - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#)

gweithredu Tîm Cymru gyda chamau gweithredu ar bob lefel, gan gynnwys Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, y sector cyhoeddus ehangach, busnesau a diwydiant Cymru a'r cyhoedd yng Nghymru (unigolion ac aelwydydd).

Bydd cyrraedd targed Cymru yn gofyn am drawsnewid ein systemau ynni yn sylweddol a newidiadau radical yn y technolegau yr ydym yn eu defnyddio i gynhesu ein cartrefi, teithio a chynhyrchu trydan. Dros y misoedd diwethaf, mae proffil diogelwch ynni a fforddiadwyedd ynni wedi codi'n sylweddol. Yn ddiweddar cadarnhaodd Ofgem fod y farchnad ynni'n parhau i fod yn gyfnewidiol iawn ac o ganlyniad maen nhw'n disgwyl cynnydd pellach mewn prisiau yn ddiweddarach eleni.⁶ Mae effaith prisiau ynni cynyddol ar nifer o drigolion, cyrff cyhoeddus, mentrau cymunedol a busnesau yn sylweddol. Mae'r argyfwng costau byw wedi tanlinellu'r angen i gynyddu'r cyflenwad o'r mathau costau isaf o gynhyrchu ynni, yn enwedig lle maent yn darparu buddion lleol eraill (fel swyddi medrus) neu'n eiddo lleol neu'n cael eu harwain yn lleol. Mae pontio i system ynni fodern wedi'i datgarboneiddio sy'n addas ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain yn creu digon o heriau, ond mae ganddo hefyd y potensial i ddod â manteision mawr, i'r amgylchedd ac i les economaidd a chymdeithasol ein cymunedau.

Mae Gogledd Cymru wedi datblygu Strategaeth Ynni Rhanbarthol sy'n amlinellu ei flaenoriaethau strategol a'i ymrwymiad i ddatgarboneiddio'r system ynni i gyrraedd targed sero net Cymru. Mae Fframwaith Economaidd Rhanbarthol Gogledd Cymru yn cefnogi hyn ymhellach drwy gydnabod y cysylltiad cynhenid rhwng twf economaidd cynaliadwy a sero net ac yn nodi ymrwymiad Llywodraeth Cymru a Phartneriaid Rhanbarthol i baratoi cynllun gweithredu i gyflawni Strategaeth Ynni Gogledd Cymru.⁷

Mae cynnydd sylweddol hefyd wedi'i wneud fel rhan o Fargen Twf Gogledd Cymru. Mae Rhaglen Ynni Carbon Isel Gogledd Cymru, er enghraifft, yn un o bum rhaglen sydd wedi'u cynnwys yn y Fargen Dwf a'i nod yw datgloi manteision datblygu prosiectau ynni carbon isel yn y rhanbarth, gan wella statws y rhanbarth fel lleoliad blaenllaw ar gyfer buddsoddiadau ynni a chyflenwi carbon isel.

Mae Strategaeth Ynni Gogledd Cymru yn nodi blaenoriaethau a chyfleoedd allweddol i gyflawni uchelgais y rhanbarth o ran datgarboneiddio ei system ynni.

Ein gweledigaeth ar gyfer Gogledd Cymru yw:

Sicrhau'r manteision economaidd, cymdeithasol, ecolegol a lles lleol mwyaf posibl o drosglwyddo i economi sero net a dod yn allforiwr net o drydan carbon isel drwy gydweithredu trawsffiniol a rhanbarthol.

⁶ [Araith Jonathan Brealey yn nigwyddiad All Energy yn Glasgow](#)

⁷ [Fframwaith Economaidd Ranbarthol Gogledd Cymru](#)

Ein blaenoriaethau strategol ar gyfer cyflawni'r weledigaeth hon yw:

- 1. Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol i ddod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni**
- 2. Dod yn arweinydd byd-eang mewn technolegau gwynt ar y môr a morol**
- 3. Gwella effeithlonrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r broses o ddatgarboneiddio stoc adeiladau Gogledd Cymru**
- 4. Sicrhau newid i drafndiaeth carbon is**

Datblygu'r **cynllun gweithredu** hwn yw cam nesaf y broses o gynllunio ynni ac mae'n cael ei gyfeirio at droi'r blaenoriaethau uchod yn weithredoedd ac ymyriadau diriaethol.

Yn ystod datblygiad y cynllun gweithredu, tynnodd y Grŵp Gorchwyl a Gorffen sylw at bwysigrwydd a chyfraniad sylweddol y sector masnachol a diwydiannol i gyflawni'r weledigaeth ynni ar gyfer y rhanbarth. Cytunwyd felly y byddai blaenoriaeth ychwanegol yn canolbwyntio ar y sector masnachol a diwydiannol yn cael ei chynnwys yn y cynllun gweithredu hwn.

- 5. Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i'r sector masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni ac ysgogi twf economaidd.**

Cynnwys y Cynllun Gweithredu

Mae'r cynllun gweithredu'n cyflwyno camau a gynhyrchir o bedwar gweithdy thematig a gynhaliwyd gyda thrawstoriad o randdeiliaid sectoraidd o bob rhan o'r rhanbarth. Cynhaliwyd gweithdai rhwng mis Tachwedd 2021 a mis Ionawr 2022 ar y themâu canlynol:

1. Ynni domestig
2. Cynhyrchu pŵer
3. Cludiant
4. Masnach a diwydiant

Nodir y camau strategol isod ac maent wedi eu mapio yn erbyn y blaenoriaethau strategol (gweler Atodiad 1: am grynoded). Pan fo camau gweithredu'n cyfrannu at sawl blaenoriaeth, maent wedi'u diffinio fel camau trawsbynciol.

Nodwyd amserlenni dangosol ar gyfer camau gweithredu pan fo digon o wybodaeth ar gael i wneud hynny. Pan fo hyn yn bosibl, mae'r canlynol yn berthnasol:

- Tymor byr: ar waith erbyn 2023
- Tymor canolig: ar waith erbyn 2025
- Tymor hir: ar waith erbyn 2035

DRAFFT TERFYNOL

Awgrymir rhanddeiliaid arweiniol neu "**Arweinwyr**" ar gyfer pob cam. Sefydliadau yw'r rhain yr ystyrir eu bod yn y sefyllfa orau i gymryd cyfrifoldeb am ddatblygu a chydlynu'r camau penodedig. Rhestrir rhanddeiliaid a fydd yn debygol o chwarae rhan hanfodol wrth hwyluso darpariaeth lwyddiannus y camau yn "**Galluogwyr**". Mae'n bwysig nodi bod rhanddeiliaid rhestredig wedi'u nodi mewn gweithdai thematig a/neu wedi'u cynnig oherwydd trafodaethau dilynol hyd yn hyn. Cydnabyddir na fydd y rhestr o randdeiliaid a grybwyllir yn gynhwysfawr ac y bydd yn debygol y bydd rhanddeiliaid eraill a fydd yn chwarae rhan wrth gyflawni pob cam gweithredu.

Mae'r Cynllun Gweithredu drafft yn cynnwys **statws cyllid** pob cam strategol. Mae yna gamau nad oes angen cyllid arnynt neu sydd eisoes ar y gweill neu wedi'u cynllunio drwy raglenni neu fentrau presennol, tra bydd eraill yn cael eu datblygu yn amodol ar sicrhau'r cyllid neu'r adnoddau priodol. Lle bo angen, bydd rhagor o waith yn cael ei wneud yn ystod y flwyddyn hon i fesur yr adnoddau sydd eu hangen i symud ymlaen â gweithredu'r gwahanol gamau a nodwyd.

Mae'r camau **statws cynnydd** yn rhoi manylion camau gweithredu sy'n bodoli eisoes a/neu wedi'u cynllunio sy'n cyfrannu at gyflawni pob cam. Cwblhawyd hyn yn seiliedig ar adborth o'r gweithdai thematig a chasglu gwybodaeth sydd ar gael yn gyhoeddus.

Llywodraethu

Bydd strwythur llywodraethu cryf ac effeithiol yn hanfodol ar gyfer hwyluso ymdrech gydgyssylltiedig i gyflawni'r camau strategol a amlinellir yn y cynllun gweithredu.

Wrth ddatblygu'r Strategaeth a'r cynllun gweithredu hwn, mae llywodraethu cryf drwy Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a Grŵp Gorchwyl a Gorffen pwrpasol wedi sicrhau goruchwyliaeth a chyfeiriad rhanbarthol i'r gwaith wrth iddo ddatblygu.

Mae'r Strategaeth eisoes wedi cael sêl bendith Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (Mawrth 2021) a gan Weinidog Newid Hinsawdd Llywodraeth Cymru. Bydd angen i'r Cynllun Gweithredu bellach gael sêl bendith ein harweinwyr democrataidd.

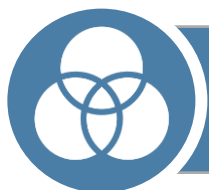
Mae gwaith eisoes ar y gweill gyda'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen i gytuno ar y trefniadau mwyaf effeithiol ar gyfer monitro a goruchwyllo'r cynllun gweithredu yn y dyfodol wrth i ni symud ymlaen i gyflawni. Bydd yn bwysig sicrhau aliniad effeithiol ag unrhyw drefniadau llywodraethu presennol i wneud y defnydd gorau o'r rhai sydd eisoes ar waith yn y rhanbarth.

Y cam nesaf i'r rhanbarth, gyda chymorth tîm y Gwasanaeth Ynni, fydd gweithio gyda rhanddeiliaid i ddatblygu'r strwythur llywodraethu, a nodi rôl rhanddeiliaid allweddol o'r sectorau cyhoeddus, preifat a'r trydydd sector i ddarparu'r camau strategol a amlinellir isod. Bydd y gwaith hwn hefyd yn cynnwys nodi meysydd cydweithio ar draws y llywodraeth a'r sectorau allweddol sy'n hanfodol er mwyn cyflawni pob blaenoriaeth strategol.

Monitro ac Adrodd

Bwriad y cynllun gweithredu yw bod yn ddogfen 'fyw' sy'n cael ei hadolygu a'i diweddarau'n rheolaidd. Bydd yn cael ei ddylanwadu gan gynlluniau lleol a rhanbarthol sy'n dod i'r amlwg, cynllunio ynni ardal leol yn y dyfodol (LAEP) a datblygiadau ac ymchwil perthnasol eraill yn y rhanbarth.

Blaenoriaethau a chamau gweithredu strategol

Camau trawsbynciol

Mae camau trawsbynciol yn cyfeirio at y camau hynny sy'n berthnasol i sawl sector o'r system ynni.

Camau strategol

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
A	<p>Sicrhau aliniad effeithiol rhwng strategaethau, cynlluniau a mentrau ynni lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dylai'r trawsnewid gael ei arwain gan bolisiau cyson ar lefel genedlaethol sy'n hidlo i lawr i lefelau rhanbarthol a lleol. Wrth ddatblygu cynlluniau datblygu lleol a strategol dylid ystyried agweddau perthnasol y Strategaeth Ynni. 	Tymor byr	Awdurdodau Lleol	Llywodraeth Cymru	<i>Dim angen cyllid</i>	<i>Mae cydweithio agos eisoes ar draws y strategaethau ynni rhanbarthol a Chynlluniau Ynni Ardal Leol (LAEP). Bydd Grŵp Cyngori Cenedlaethol a Grwpiau Rhanbarthol yn cael eu sefydlu er mwyn sicrhau aliniad effeithiol rhwng gwaith cynllunio ynni sy'n bodoli eisoes a rhai sy'n dod i'r amlwg.</i>
B	<p>Datblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol (LAEP) ym mhob ardal awdurdod lleol i gefnogi datblygiad map ffyrdd ar gyfer datgarboneiddio'r system ynni, drwy ddull system gyfan, aml-fector.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nodi cyfleoedd lleol i ddatblygu prosiectau ynni, gan gynnwys ynni solar PV, gwynt ar y tir ac ar y môr, niwclear, hydro a llanw. 	Tymor byr	Awdurdodau Lleol Uchelgais Gogledd Cymru	SPEN WWU Llywodraeth Cymru	<i>Cyllid yn ei le</i>	<i>Mae cynllun treialu LAEP eisoes wedi'i fabwysiadu ym Mwrdeistref Sirol Conwy. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo cyllid i baratoi LAEP ar draws y pum ardal Awdurdod Lleol arall erbyn mis Mawrth 2024. Bydd y gwaith o ddatblygu LAEP yng Ngogledd Cymru yn cael ei gydlynu gan Uchelgais Gogledd Cymru gyda chefnogaeth dechnegol gan Energy Systems Catapult.</i>

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<i>Yn ddiweddar, rhyddhaodd Energy Systems Catapult ganllawiau technegol i gefnogi'r gwaith o ddatblygu LAEP, sy'n rhan o'u penodiad fel cynghorwyr technegol i Lywodraeth Cymru.</i>
C	<p>Arwain ar ddatblygu'r gofynion sgiliau a nodwyd yn Adroddiad Sgiliau Gwyrdd y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol (RSP) a Chynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net Lywodraeth Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r galluoedd sgiliau a'r gallu presennol i gyflawni datgarboneiddio fel y cynigiwyd yng nghynllun Cymru Sero Net. • Datblygu strategaeth i godi ymwybyddiaeth o alluoedd rhanbarthol (gan gynnwys gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni morol, niwclear a solar PV). • Sicrhau bod y cadwyni cyflenwi lleol yn weladwy i ddatblygwyr sy'n gweithredu yn y rhanbarth. • Darparu hyfforddiant ac addysg briodol i alluogi pobl i gael mynediad at swyddi gwyrdd ar draws y cylch dysgu a dylid integreiddio cyfleoedd i addasu swyddi presennol i lwybrau gyrfa. 	Tymor byr	Llywodraeth Cymru Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol	Awdurdodau Lleol Prifysgol Bangor / M-Sparc Prifysgol Glyndŵr Sefydliadau Addysg Bellach SPEN WWU	<i>Arian yn ei le ar gyfer Cynllun Sgiliau a Chyflogaeth.</i> <i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<p><i>Mae'r RSP wedi comisiynu adroddiad i'r swyddi a'r sgiliau sydd eu hangen ledled Cymru i gefnogi'r broses o drosglwyddo i economi werdd. Bydd y Cynllun Sgiliau a Chyflogaeth Ranbarthol nesaf yn cynnwys anecs Sgiliau Sero Net manwl a fydd yn adeiladu ar ganfyddiadau o ymchwil parhaus gan Lywodraeth Cymru, RSP a'r Grŵp Hyfforddiant a Sgiliau Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP). Bydd y Cynllun yn cael ei ddatblygu yn gynnar yn 2023.</i></p> <p><i>Sefydlwyd Gweithgor Sgiliau a Hyfforddiant Morlais i nodi a darparu atebion ar gyfer unrhyw fwllch sgiliau a gyflwynir gan y cyfleoedd gwaith o Brosiect Morlais.</i></p> <p><i>Clwstwr sgiliau a chadwyn cyflenwi yw'r Gynghrair Ynni Ar y Môr a sefydlwyd i fanteisio ar y cyfleoedd a gynigir gan ynni ar y môr yng Ngogledd Cymru. Cefnogwyd M-SParc â chymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru i fod y corff atebol.</i></p> <p><i>Mae gwaith parhaus ar gyfer Arfaeth Sgiliau Datgomiynu Sgiliau Niwclear gyda Magnox.</i></p> <p><i>Mae profiad a dysgu o brosiectau diweddar fel Sero Net Gwynedd ynghylch datgarboneiddio tai yn</i></p>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<i>cynnwys partneriaeth rhwng y sector cyhoeddus a mentrau cymdeithasol a bydd yn llywio'r camau gweithredu hyn.</i>
D	Mewnbwn i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar y Strategaeth Ymgysylltu â Newid Ymddygiad Cyhoeddus sy'n amlinellu sut y gall cymdeithas fod yn rhan o'r newidiadau y gall unigolion a chymunedau eu gwneud i helpu Cymru i gyrraedd sero net.	Tymor byr	Awdurdodau Lleol	Sefydliadau addysg Prifysgol Bangor Prifysgol Glyndwr SPEN WWU Llywodraeth Cymru	<i>Dim angen cyllid</i>	<i>Ymrwymodd Cymru Sero Net Cyllideb Garbon 2 i ailadrodd y Strategaeth Ymgysylltu â Newid Ymddygiad Cyhoeddus yn ystod Haf 2022.</i>
E	Datblygu dull strategol o gefnogi'r economi hydrogen ddatblygol, gan ystyried prosiectau hydrogen arfaethedig ar draws y rhanbarth. Dylai hyn: <ul style="list-style-type: none"> • Ddarparu gweledigaeth glir o rôl hydrogen yn y system ynni ranbarthol yn y dyfodol. • Ystyried cyfleoedd ar gyfer datgarboneiddio diwydiannol, defnyddiau trafniadaeth ac ynni domestig. • Cefnogi'r gwaith o ddatblygu'r hybiau hydrogen gan Fenter Môn yng 	Tymor canolig	Llywodraeth Cymru Uchelgais Gogledd Cymru	Grwpiau Hydrogen y Diwydiant Awdurdodau Lleol Trafnidiaeth Cymru SPEN WWU	<i>Angen cyllid</i>	<i>Mae Strategaeth Hydrogen y DU wedi ei chyhoeddi ac mae disgwyl i Lwybr Hydrogen Cymru ddilyn yn ystod 2022. Bydd y strategaethau hyn yn rhoi cydestun i'r DU a Chymru ar gyfer strategaeth hydrogen ranbarthol.</i> <i>Mae cynigion ar gyfer hybiau hydrogen gwyrdd yn cael eu datblygu gan Uchelgais Gogledd Cymru a gan Fenter Môn yng Nghaerdybi.</i> <i>Mae Fframwaith Economaidd Rhanbarthol Gogledd Cymru yn gosod ymrwymiad i'r rhanbarth "Parhau i ddatblygu map llwybr i ddeall y dull gorau i</i>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
	<p>Nghaergybi ac Uchelgais Gogledd Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archwilio rôl Dal, Defnyddio a Storio Carbon, yn enwedig yng nghyd-destun prosiectau traws-ffiniol fel Hynet. 			<p>Llywodraeth y DU</p> <p>Prifysgol Bangor</p> <p>Prifysgol Glyndŵr</p>		<p><i>ddarparu'r cyfle i ddefnyddio Hydrogen ar draws Rhanbarth Gogledd Cymru, gan wneud y mwyaf o'r arbenigedd a'r asedau sydd ar gael a'r manteision y gellid eu cael."</i></p>
F	<p>Parhau i archwilio a chefnogi cyfleoedd ar gyfer systemau ynni lleol clyfar yn y rhanbarth.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archwilio cyfleoedd sy'n dod i'r amlwg o raglen Byw'n Iach Llywodraeth Cymru. Mae'r rhaglen yn cefnogi Awdurdodau Lleol Cymru i gyflwyno heriau i fusnesau sydd â chynnyrch, prosesau a gwasanaethau arloesol. 	Tymor byr	Uchelgais Gogledd Cymru	Llywodraeth Cymru	Cyllid yn ei le	<p><i>Mae Prosiect Ynni Clyfar Lleol y Fargen Dwf yn ystyried opsiynau ar gyfer sut y gallai cynllun cymorth ariannol newydd gefnogi prosiectau sy'n helpu i ddatgarboneiddio'r system ynni yng Ngogledd Cymru.</i></p> <p><i>Sicrhawyd Cyllid Adnewyddu Cymunedol i ddarparu astudiaethau dichonoldeb i Systemau Ynni Lleol Smart.</i></p>
G	<p>Nodi piblinell o bortffolios prosiect ynni rhanbarthol sy'n sicrhau'r cwmpas mwyaf posibl ar gyfer denu buddsoddiad.</p>	Tymor canolig	<p>Awdurdodau Lleol</p> <p>Llywodraeth Cymru</p>	<p>Uchelgais Gogledd Cymru</p> <p>Prifysgol Bangor</p> <p>Prifysgol Glyndŵr</p> <p>Llywodraeth y DU</p>	Cyllid yn ei le	<p><i>Bydd datblygu LAEP ym mhob rhanbarth yn helpu i lywio cyfres o brosiectau ynni posibl.</i></p> <p><i>Bydd Prosiect Ynni Clyfar Lleol y Fargen Dwf yn casglu gwybodaeth am brosiectau rhanbarthol sydd angen cymorth ariannol.</i></p>
H	<p>Cryfhau'r cysylltiad rhwng blaenoriaethau ymchwil, datblygu ac arloesi a blaenoriaethau'r Strategaeth Ynni.</p>	Tymor canolig	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Prifysgol Bangor / M-Sparc</p>		<p><i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i></p>	<p><i>Cydweithrediad parhaus rhwng y Prifysgolion ac awdurdodau lleol drwy Bartneriaeth Uchelgais Gogledd Cymru a Rhaglenni Bargaen Twf.</i></p>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
			Prifysgol Glyndwr			<i>Bydd cynnwys y ddwy Brifysgol mewn llywodraethu sy'n dod i'r amlwg ynghylch y cynllun gweithredu yn cael ei ystyried.</i>
Fi	Parhau i ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ar ddatblygu cynllun hirdymor ar gyfer y rhwydweithiau ynni ar draws y rhanbarth a Chymru.	Parhaus	Awdurdodau Lleol Uchelgais Gogledd Cymru Llywodraeth Cymru	WWU SPEN	Cyllid yn ei le	<p><i>Mae Astudiaeth Grid y Dyfodol i Gymru ar waith gan Lywodraeth Cymru, Gweithredwyr Rhwydwaith Ynni ac Ofgem. Bydd yn cael ei defnyddio ochr yn ochr â LAEP i ddatblygu Cynllun Ynni'r Dyfodol i Gymru erbyn 2024.</i></p> <p><i>Bydd y prosiect hwn hefyd yn llywio gofynion Grid Ynni Cymru yn y dyfodol ac yn cyfrannu at ddarparu <u>Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040</u>, gan ddarparu tystiolaeth i alluogi gweithredwyr rhwydwaith i gynllunio ac adeiladu'r rhwydweithiau y bydd eu hangen ar gyfer y targed Sero Net erbyn 2050.</i></p> <p><i>Yn ddiweddar mae SPEN wedi cyhoeddi <u>Cynllun Datblygu Rhwydwaith</u> a fydd yn helpu i ddeall faint o fuddsoddiad a'r math o seilwaith sydd ei angen ar draws gogledd Cymru.</i></p>

1. Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol i ddod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni

2. Dod yn arweinydd byd-eang ym maes technolegau gwynt ar y môr

Camau strategol

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
2A	Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru i nodi ac adeiladu ar y cyfleoedd y gallai Ynni Cymru eu darparu i Ogledd Cymru.	Tymor canolig	Uchelgais Gogledd Cymru Awdurdodau Lleol	Llywodraeth Cymru Ynni Cymunedol Cymru	Dim angen cyllid	Mae potensial i'r rhanbarth fwydo i mewn i'r meddylfryd ynghylch Ynni Cymru drwy Lywodraeth Cymru ac Ynni Cymunedol Cymru .
2B	Archwilio sut i wella cyfathrebu ynghylch ffynonellau cyllid sydd ar gael ar gyfer datblygu a darparu amrywiaeth o brosiectau cynhyrchu pŵer carbon isel (e.e. gwynt ar y tir ac ar y môr, solar PV, niwclear, ac ynni llanw a morol).	Tymor byr	Uchelgais Gogledd Cymru Awdurdodau Lleol	Llywodraeth Cymru Gwasanaeth Ynni	Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid	Heb ddechrau.
2C	Ymgysylltu â Llywodraeth y DU i gefnogi datblygiad safleoedd Wylfa a Thrawsfynydd ar gyfer prosiectau niwclear newydd: <ul style="list-style-type: none"> Nodi'r gofynion e.e. proses dewis safle ar gyfer safleoedd newydd a Datganiadau Polisi Cenedlaethol wedi'u diweddarau. Cefnogi cyflwyniadau rhanbarthol i'r Gronfa Galluogi Niwclear. 	Tymor byr	Awdurdodau Lleol Uchelgais Gogledd Cymru	Llywodraeth y DU Prifysgol Bangor	Dim angen cyllid	Mae ynni niwclear wedi'i nodi fel blaenoriaeth yn Strategaeth Diogelwch Ynni Llywodraeth y DU. Mae Prifysgol Bangor yn cynnal y Sefydliad Dyfodol Niwclear , sydd â'r nod o sefydlu Gogledd Cymru fel canolfan fyd-eang mewn technoleg niwclear.

DRAFFT TERFYNOL

			Llywodraeth Cymru			<p><i>Mae blaengynlluniau i sefydlu Cyfleuster Hydrolog Thermol Niwclear Cenedlaethol yng Ngogledd Cymru.</i></p> <p><i>Cefnogir Prosiect Adweithydd Modiwlar Bach Trawsfynydd drwy Raglen Ynni Carbon Isel y Fargen Twf.</i></p>
2D	<p>Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru i benderfynu sut y gellir darparu mwy o berchnogaeth leol ar brosiectau ynni yn unol â chanllawiau cyhoeddiedig ar berchnogaeth leol a rhannol yng Nghymru.</p>	Tymor byr	<p>Uchelgais Gogledd Cymru</p> <p>Awdurdodau Lleol</p>	Llywodraeth Cymru	<p><i>Dim angen cyllid</i></p>	<p><i>Cafodd canllawiau ar berchnogaeth leol a rhannol eu cyhoeddi gan Lywodraeth Cymru ym mis Mehefin 2022.</i></p>
2E	<p>Archwilio potensial sefydlu canolfan gyngor i gefnogi mentrau datgarboneiddio / ynni carbon isel rhanbarthol.</p>	Tymor canolig	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Awdurdodau Lleol</p> <p>Uchelgais Gogledd Cymru</p>		<p><i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i></p>	<p><i>Mae'r gwaith ymchwil manwl ynni adnewyddadwy diweddaraf yn argymhell gwasanaeth cynghori hawdd ei gyrchu. Ymateb Llywodraeth Cymru yw bod angen iddi fwrw ymlaen â'r ymgynghoriad ar raglen Cartrefi Cynnes, ymgyrch ymgysylltu â'r cyhoedd fel rhan o Net Zero Wales a strategaeth wres genedlaethol sydd i fod i gael ei rhyddhau ar gyfer ymgynghoriad yng ngwanwyn 2023 fel y gall ddarparu cynnig cliriach ar gyfer gwasanaeth cynghori.</i></p> <p><i>Daeth ymgynghoriad ar iteriad nesaf y Rhaglen Cartrefi Cynnes i ben ym mis Ebrill 2022, ac mae'n cael ei adolygu ar hyn o bryd.</i></p>

						<i>Mae Llywodraeth y DU wedi lansio eu cyngor yn ddiweddar sy'n cynnig MOT ynni yn y cartref sydd ar gael trwy wasanaeth cyngori ar-lein newydd</i>
2F	<p>Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd ar gyfer caffael cyhoeddus i gefnogi'r broses o gyflymu cynhyrchu ynni adnewyddadwy a sicrhau gwerth economaidd a chymdeithasol lleol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod caffael cyhoeddus yn cryfhau cadwyni cyflenwi lleol / swyddi lleol (gwerth cymdeithasol). • Gofyn i'r gadwyn gyflenwi gyflawni uchelgeisiau carbon y sector cyhoeddus drwy fframweithiau caffael. 	Tymor canolig	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Awdurdodau Lleol</p> <p>Cyrff sector cyhoeddus</p>	<p>Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Cyflawni Masnachol</p>	Dim angen cyllid	<i>Ym mis Mehefin 2022, cafodd y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus ei osod gerbron Senedd Cymru. Bydd y ddyletswydd gaffael sy'n gyfrifol yn gymdeithasol yn y bil yn ceisio sicrhau bod gwariant cyhoeddus ar nwyddau, gwaith a gwasanaethau yn cael ei wneud mewn ffordd sydd o fudd i bawb ac nid yn unig yn canolbwyntio ar y gost. Bydd y bil yn llywio'r gwaith o gyflawni'r camau hyn.</i>
2G	<p>Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd ar gyfer cronfeydd buddion cymunedol o brosiectau seilwaith ynni mawr i gefnogi mentrau datgarboneiddio lleol a rhanbarthol, gan gydnabod yr angen i dargedu'r cymunedau a'r ardaloedd hynny yr effeithir arnynt fwyaf gan ddatblygiadau o'r fath.</p>	Tymor canolig	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Awdurdodau Lleol</p>		Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid	<i>Mae amryw o brosiectau seilwaith ynni mawr wedi eu cynllunio ledled gogledd Cymru, gan gynnwys gwynt ar y môr, niwclear, solar a llanw.</i>
2H	<p>Cefnogi gwelliannau arfaethedig i seilwaith porthladdoedd y rhanbarth er mwyn sicrhau mwy o fudd rhanbarthol o brosiectau ynni gwynt ar y môr a llanw sydd wedi'u cynllunio.</p>	Tymor byr	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Uchelgais Gogledd Cymru</p>	<p>Awdurdodau Lleol</p>	Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid	<i>Mae gwaith parhaus gan y Rhaglen Ynni Morol ac mae'r Fargen Dwf yn cefnogi gwelliannau seilwaith arfaethedig ym Mhorthladd Caergybi a phorthladd Mostyn..</i>
2I	<p>Sicrhau bod y cyfundrefnau cynllunio morol a chydysnio yn addas i'r diben ac yn cefnogi cyfleoedd ar gyfer twf cynaliadwy ynni adnewyddadwy morol yn y rhanbarth.</p>	Tymor byr	Llywodraeth Cymru	<p>Cyfoeth Naturiol Cymru</p>	Dim angen cyllid	<i>Mae adolygiad Llywodraeth Cymru o gydsyniad a thystiolaeth a chyngor ategol, wedi ei gwblhau ac mae disgwyl adroddiad yr argymhellion yn ystod haf 2022.</i>

DRAFFT TERFYNOL

<p>2J</p>	<p>Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru ar ddatblygu dulliau cynnal refeniw ar gyfer prosiectau ynni morol.</p>	<p>Tymor byr</p>	<p>Awdurdodau Lleol Uchelgais Gogledd Cymru</p>		<p><i>Dim angen cyllid</i></p>	<p><i>Y Gweithgor a ffurfiwyd i ddilyn <u>Argymhellion Gwaith Ymchwil Manwl Ynni Adnewyddadwy</u> sy'n gyfrifol am adolygu'r rhwystrau i ariannu prosiectau ynni adnewyddadwy, a bydd yn sefydlu cysylltiadau rhwng rhanddeiliaid allweddol i lywio'r gwaith hwn. Mae hyn hefyd yn cael sylw ar hyn o bryd drwy Raglen Ynni Morol Llywodraeth Cymru.</i></p>
<p>2K</p>	<p>Parhau i archwilio'r potensial ar gyfer prosiectau môr-lynnoedd llanw yng Ngogledd Cymru.</p>	<p>Tymor canolig i hir</p>	<p>Llywodraeth Cymru Uchelgais Gogledd Cymru Awdurdodau Lleol</p>	<p>Ynni Morol Cymru</p>	<p><i>Dim angen cyllid</i></p>	<p><i>Mae Her Morlyn Llanw Llywodraeth Cymru wedi ei lansio er mwyn pennu'r awydd i ddatblygu cynigion. Mae'r ymarfer ymgysylltu â'r farchnad hon yn canfod a oes diddordeb mewn unrhyw gystadleuaeth/caffael posibl yn y dyfodol i ddarparu morlyn llanw a all gynhyrchu trydan gyda'r enillydd/enillwyr o bosib yn cael cymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru.</i></p>

3. Gwella effeithlonrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r broses o ddatgarboneiddio stoc adeiladau

Error! Bookmark not defined. **Gogledd Cymru**

D.S. Mae camau sy'n gysylltiedig â stoc adeiladau masnachol wedi'u cynnwys o dan Flaenoriaeth Strategol 5: Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i'r sector masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni ac ysgogi twf economaidd.

Camau strategol

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
3A	Rhoi cymorth a chymhellion i aelwydydd osod mesurau effeithlonrwydd ynni a systemau gwresogi carbon-isel, gan sicrhau bod cymorth o'r fath wedi'i dargedu at y rhai mewn tlodi tanwydd a/neu sydd â'r angen mwyaf.	Tymor canolig	Llywodraeth y DU Llywodraeth Cymru Awdurdodau lleol Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Ofgem	Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid	<i>D.S. Mae amrywiaeth eang o raglenni a chynlluniau Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud â'r cam hwn, gan gynnwys Strategaeth Trechu Tlodi Tanwydd 2021 i 2035, y Rhaglen Tai Arloesol a Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP). Mae ymrwymiad hefyd i gyhoeddi strategaeth wres i Gymru yn 2023. Bydd Strategaeth Gwres ac Adeiladau Llywodraeth y DU hefyd yn berthnasol yma. O ran Tai Cymdeithasol, gan dynnu ar dystiolaeth gan ORP, bydd Safon Ansawdd Tai Newydd Cymru (SATC) 2022 yn canolbwyntio ar egwyddorion ffabrig yn gyntaf a cheisio dod â'r holl dai cymdeithasol mor agos ag y bo'n ymarferol i EPC A neu gyfatebol ymhen degawd.</i>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<p><i>Mae mentrau fel cynllun Nyth Llywodraeth Cymru wedi darparu cyngor a gwybodaeth o ansawdd uchel i berchnogion tai i archwilio a gwireddu eu cyfleoedd effeithlonrwydd ynni.</i></p> <p><i>Bydd landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yn ymgysylltu a gweithio â Chartrefi Cymunedol Cymru (CHC) i ddatblygu'r cam hwn.</i></p> <p><i>Mae Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Tai Clwyd Alyn wedi sefydlu Canolfan Perfformiad Tai Di-garbon i ddarparu adnodd canolog ar gyfer cyngor sero net.</i></p> <p><i>Mae Cynllun Wardeiniaid Ynni eisoes wedi treialu cydweithrediad landlordiaid cymdeithasol Gogledd Cymru a dylai dysgu o gynlluniau o'r fath lywio'r camau hyn.</i></p> <p><i>Gall y Grant Uwchraddio Boeleri a ddarperir drwy Lywodraeth y DU helpu perchnogion eiddo gyda chostau ymlaen llaw i symud i fathau carbon isel o wres.</i></p> <p><i>Bydd Rhwymedigaeth Cwmni Ynni (ECO4) yn rhedeg rhwng 2022 a 2026 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i gyflenwyr ynni ddarparu targed effeithlonrwydd ynni a mesurau gwresogi i gartrefi. Mae ECO yn</i></p>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<p><i>canolbwyntio ar gartrefi incwm isel, agored i niwed mewn tlodi tanwydd ond â phwyslais ar gefnogi'r cartrefi lleiaf effeithlon o ran ynni.</i></p>
3B	<p>Adolygu mecanweithiau ariannol presennol ac archwilio mecanweithiau ariannol newydd posibl i gefnogi perchennog-feddianwyr a pherchnogion adeiladau sy'n ceisio gwneud gwaith ôl-osod effeithlonrwydd ynni.</p>	Tymor canolig	Llywodraeth Cymru Awdurdodau Lleol		<p><i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i></p>	<p><i>Ar gyfer y sector perchnogion-feddianwyr, y Rhaglen Cartrefi Clyd yw'r mecanwaith cyflenwi allweddol yn yr ardal hon. Ers 2011, mae dros £394 miliwn wedi'i fuddsoddi, er budd dros 67,000 o gartrefi. Bydd Llywodraeth Cymru'n parhau i ariannu'r rhaglen bresennol tan o leiaf Mai 2023⁸.</i></p> <p><i>Daeth ymgynghoriad ar iteriad nesaf y Rhaglen Cartrefi Cynnes⁸ i ben ym mis Ebrill 2022, ac mae'n cael ei adolygu ar hyn o bryd.</i></p> <p><i>Bydd Llywodraeth Cymru'n gweithio gyda Chyllid y DU, Banc Datblygu Cymru a rhanddeiliaid y sector i ystyried sut y gallwn ddatblygu a threalu cynhyrchion cyllid amgen i gefnogi perchennog-feddianwyr sy'n gwneud gwaith ôl-osod.⁹</i></p>

⁸ [Gwella effeithlonrwydd ynni cartref i gefnogi \(llyw.cymru\)](#)

⁹ [Cymru Sero Net Cyllideb Garbon 2 \(2021 i 2025\) | LLYW. CYMRU](#)

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
3C	Sicrhau bod arolygon PAS 2035 a chynllun clir o fesurau ôl-osod yn cael eu paratoi ar gyfer cartrefi cymdeithasol unigol, yn unol â Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC).	Tymor canolig	Awdurdodau Lleol (sy'n dal stoc) Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Llywodraeth Cymru	<i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<i>Fel rhan o'r SATC, erbyn 2023 bydd angen arolwg PAS 2035 (y Fanyleb sydd ar gael yn gyhoeddus sy'n gosod asesiad cyson ar gyfer mesurau ôl-osod ynni) a bydd angen cynllun clir ar gyfer cartrefi unigol.¹⁰</i>
3D	Adolygu'r ddarpariaeth gymorth bresennol i denantiaid a landlordiaid yn y sector rhentu preifat i sicrhau bod safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol yn cael eu bodloni. Adolygu darpariaethau gorfodi er mwyn sicrhau bod safonau statudol gofynnol yn y sector yn cael eu cyflawni.	Tymor canolig	Llywodraeth y DU Llywodraeth Cymru Awdurdodau Lleol		<i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<i>Mae Llywodraeth y DU wedi cwblhau ymgynghoriad ar gynigion i gynyddu'r safon ofynnol i unrhyw eiddo gael ei rentu yn y sector rhentu preifat (PRS) i EPC C neu uwch.¹¹ Yr arwyddion presennol yw y bydd ymateb ffurfiol, ac yna rheoliadau diwygiedig yn cael eu cyhoeddi tua diwedd 2022. Wrth aros am ganlyniad yr adolygiad, bydd Llywodraeth Cymru yn adolygu'r pecyn cymorth sydd ar gael i landlordiaid sy'n ymuno â Chynllun Prydlesu PRS i sicrhau ei fod hefyd yn cefnogi gwelliannau ffabrig yn gyntaf.</i>
3E	Adolygu Hawliau Datblygu a Ganiateir yn barhaus yng Nghymru, i gefnogi gosodiadau ynni adnewyddadwy domestig ymhellach ar gyfer deiliaid tai a datblygwyr tai.	Tymor byr	Llywodraeth Cymru		<i>Dim angen cyllid</i>	<i>Mae hyn yn parhau gan fod hawliau datblygu a ganiateir yn cael eu hadolygu'n rheolaidd.</i>

¹⁰ [Safon Ansawdd Tai Cymru: drafft \(llyw.cymru\)](#)

¹¹ [Gwella perfformiad ynni cartrefi sy'n cael eu rhentu'n breifat - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#)

4. Sicrhau newid i drafnidiaeth carbon is

D.S. Mae nifer o gamau ynghylch lleihau'r galw drwy deithio llesol a defnydd cynyddol o drafnidiaeth gyhoeddus gynaliadwy wedi'u cynnwys yn **Llwybr Newydd – Strategaeth Drafnidiaeth Cymru 2021**¹² sy'n cyflwyno'r weledigaeth ar gyfer sut y gall y system drafnidiaeth helpu i gyflawni blaenoriaethau Cymru a rhoi Cymru ar lwybr i greu cymdeithas fwy ffyniannus, gwyrdd, a chyfartal. Mae'r strategaeth yn ymrwmo i sicrhau gostyngiad sylweddol mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr o drafnidiaeth drwy leihau'r galw, cefnogi gwasanaethau a seilwaith carbon isel a thrwy newid moddol ac yn cynnwys tair prif flaenoriaeth ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Blaenoriaeth 1: Dod â gwasanaethau i bobl i leihau'r angen i deithio; Blaenoriaeth 2: Caniatáu i bobl a nwyddau symud yn hawdd o ddrws i ddrws drwy wasanaethau trafndiaeth a seilwaith hygyrch, cynaliadwy ac effeithlon; Blaenoriaeth 3: Annog pobl i newid i gludiant mwy cynaliadwy. Ar y sail hon, nid yw'r camau hyn yn cael eu hefelychu isod.

Camau strategol

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
4A	Sicrhau aliniad rhwng Cynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol, y Strategaeth Ynni a Chynlluniau Ynni Ardal Leol sy'n dod i'r amlwg.	Tymor canolig i hir	Llywodraeth Cymru Cyd-bwyllgor Corfforaethol Gogledd Cymru	Trafnidiaeth Cymru	<i>Dim angen cyllid</i>	<i>Bydd cynlluniau ar gyfer trafndiaeth ranbarthol yn nodi ymyriadau lleol i ddarparu system drafnidiaeth hygyrch, gynaliadwy ac effeithlon, fel y nodir yn Strategaeth Drafnidiaeth Cymru.</i> <i>Bydd Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yn datblygu cynlluniau trafndiaeth rhanbarthol. Bydd y rhain yn cyd-fynd â Cymru'r Dyfodol - y Cynllun Cenedlaethol 2040 a'r cynlluniau datblygu strategol sy'n dod i'r amlwg.</i>

¹² [Llwybr Newydd: Strategaeth Drafnidiaeth Cymru 2021 | LLYW. CYMRU](#)

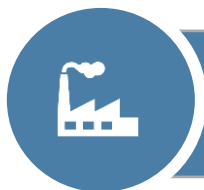
DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<p><i>Mae Strategaeth Drafnidiaeth Cymru yn ymrwymo i sicrhau dull cydgysylltiedig o benderfyniadau buddsoddi mewn seilwaith ar draws Llywodraeth Cymru a chynllunio ynni rhanbarthol.</i></p>
4B	<p>Archwilio cymhellion ariannol ar draws pob math o gerbydau, gan gynnwys cerbydau gwasanaethau cyhoeddus, fflydoedd masnachol a diwydiannol a cherbydau preifat, er mwyn sicrhau cynnydd yn y nifer sy'n defnyddio cerbydau dim allyriadau.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar y cynnydd a wnaed ar ddatblygu cynllun sgrapio cenedlaethol y DU gyfan ar gyfer cerbydau hŷn, gan gefnogi modelau economi gylchol • Archwilio opsiynau i wneud cerbydau dim allyriadau yn fwy fforddiadwy i ddinasyddion • Archwilio opsiynau ar gyfer modelau perchnogaeth amgen ar gyfer cerbydau gwasanaethau cyhoeddus. 	Tymor canolig	Llywodraeth y DU Llywodraeth Cymru	Trafnidiaeth Cymru Awdurdodau Lleol	<p><i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i></p>	<p><i>Mae Strategaeth Trafnidiaeth Cymru yn ymrwymo i leihau cost teithio cynaliadwy trwy fentrau fel cynlluniau sgrapio ar gyfer cerbydau hŷn, grantiau tuag at gost beiciau trydan, a thrwy ymestyn cynlluniau teithio rhatach i'r rhai sydd ei angen fwyaf.</i></p>
4C	<p>Cydweithio ar gyfleoedd i ddatgarboneiddio fflyd y sector cyhoeddus, cerbydau gwasanaethau cyhoeddus, a fflydoedd masnachol a diwydiannol a chydlynu gwaith dylunio a datblygu seilwaith cysylltiedig ar draws ffiniau awdurdodau lleol.</p>	Tymor canolig	Awdurdodau Lleol	Uchelgais Gogledd Cymru Llywodraeth Cymru	<p><i>Dim angen cyllid</i></p>	<p><i>Mae llawer o gyrff cyhoeddus Gogledd Cymru wedi cymryd rhan mewn adolygiadau fflyd diweddar ac yn paratoi cynlluniau pontio fflyd. Mae nifer o awdurdodau lleol eisoes wedi gosod manau gwefru cyhoeddus ar gyfer cerbydau trydan ochr yn ochr â'r ddarpariaeth ar gyfer cerbydau fflyd.</i></p>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
4D	<p>Cydweithio i ddarparu'r seilwaith gwefru cyhoeddus ar gyfer cerbydau trydan mwyaf priodol ar draws y rhanbarth, gan alinio â'r gwaith cenedlaethol sy'n cael ei wneud drwy Trafnidiaeth Cymru.</p>	<p>Tymor byr i ganolig</p>	<p>Awdurdodau Lleol Llywodraeth Cymru</p>	<p>Trafnidiaeth Cymru SPEN</p>	<p>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</p>	<p>Mae pwyntiau gwefru cerbydau trydan wedi'u cyflwyno drwy gyllid Llywodraeth Cymru a Buddsoddiad Adferiad Gwyrdd SPEN. Mae'r Strategaeth Gwefru Cerbydau Trydan yn amlinellu gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer gwefru cerbydau trydan yng Nghymru, ac mae Strategaeth Trafnidiaeth Cymru yn ymrwymo i gyflawni hyn erbyn 2040.</p>
4E	<p>Adolygu'r cyfnod cyllid a hyd y contractau sy'n gysylltiedig â'r Gronfa Trafnidiaeth Leol.</p>	<p>Tymor byr</p>	<p>Llywodraeth Cymru Awdurdodau Lleol</p>		<p>Dim angen cyllid</p>	<p>Heb ddechrau.</p>
4F	<p>Cefnogi codi ymwybyddiaeth yn well o gyllid Llywodraeth y DU ar gyfer datblygu seilwaith gwefru cerbydau trydan, fel y cynllun gwefru preswyl ar y stryd.</p>	<p>Tymor byr</p>	<p>Llywodraeth Cymru</p>	<p>Awdurdodau Lleol Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru</p>	<p>Dim angen cyllid</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi bod yn ymgysylltu ag awdurdodau lleol ynghylch y cyllid sydd ar gael a chael gafael arno.</p>
4G	<p>Parhau i gefnogi sefydliadau fel clybiau ceir cymunedau lleol i ddarparu seilwaith a gwasanaethau trafndiaeth carbon isel sy'n canolbwyntio ar y gymuned.</p>	<p>Tymor byr i ganolig</p>	<p>Llywodraeth Cymru Awdurdodau Lleol</p>		<p>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</p>	<p>Mae Strategaeth Trafnidiaeth Cymru yn ymrwymo i symud oddi wrth berchnogaeth cerbydau unigol i atebion rhannu, gan gynnwys rhannu car a chlybiau ceir. Nodir bod twf modelau a gwasanaethau o'r fath yn flaenoriaeth i'w ddarparu o fewn y pum mlynedd nesaf. Bydd cyllid fel Cronfa Trawsnewid Cerbydau Allyriadau Isel Iawn</p>

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
						<i>Llywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio i roi hwb i fentrau o'r fath.</i>
4H	Archwilio opsiynau o ran buddsoddi mewn cyfleuster cludo nwyddau trên ym Mhorthladd Caergybi fel rhan o ddatblygiad y cynllun logisteg a chludo nwyddau aml-foddol.	Tymor canolig	Llywodraeth Cymru	Croesawu Awdurdod Lleol	<i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<i>Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Llywodraeth y DU, y sector a phartneriaid eraill ar Gynllun Logisteg a Chludo nwyddau i Gymru.</i> <i>Mae <u>Strategaeth Trafnidiaeth Cymru</u> yn ymrwmo i integreiddio cludo nwyddau a logisteg yn bolisi cynllunio trafndiaeth ehangach a defnydd tir, gan gynnwys cydleoli gweithgynhyrchu, ynni, hamdden a thwristiaeth gyda phorthladdoedd a hybiau cludo nwyddau. Mae cydnabod porthladdoedd a thrafnidiaeth forwrol fel wyneb allweddol o bolisi ehangach ar nwyddau a logisteg yn cael ei nodi fel blaenoriaeth.</i>
4I	Adolygu gweithgareddau a dulliau presennol o ddatgarboneiddio cerbydau nwyddau trwm ledled y DU, Iwerddon ac Ewrop a sut y gallai hyn effeithio ar Gynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol.	Tymor byr	Llywodraeth Cymru	Uchelgais Gogledd Cymru	<i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<i>Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i gefnogi'r sector i dreialu technolegau newydd, gan ddefnyddio cymhellion ariannol sydd ar gael gan Lywodraeth y DU. Bydd y technolegau hyn yn ceisio cydfynd â chyfleoedd sy'n dod i'r amlwg i gynhyrchu ynni glân, fel yr Hwb Hydrogen arfaethedig yng Nghaergybi.</i>

5. Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i'r sector masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni ac ysgogi twf economaidd

Camau strategol

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
5A	<p>Sefydlu Grŵp Sector Diwydiannol a Masnachol Gogledd Cymru sy'n canolbwyntio ar gefnogi datgarboneiddio'r sector masnachol a diwydiannol.</p> <p>Rhan o rôl y Grŵp fydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ymgysylltu â Diwydiant Sero Net Cymru (DSNC) a sefydliadau perthnasol eraill er mwyn deall mannau poblogaidd allyriadau yn well a lefel y datgarboneiddio masnachol a diwydiannol sydd ei angen yng Ngogledd Cymru, er mwyn cyrraedd targed sero net cenedlaethol Cymru. - Monitro a dadansoddi cynnydd parhaus prosiectau datgarboneiddio yn y sectorau masnachol a diwydiannol er mwyn sicrhau bod arbedion a ragwelir yn cyflawni'r lefel o ddatgarboneiddio sydd ei angen i fodloni sero net . 	Tymor byr	Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Mersi Dyfrdwy	Llywodraeth Cymru Fforwm Datgarboneiddio Glannau Dyfrdwy SPEN	Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid	<p><i>Mae'r Cyngor Busnes yn rhedeg rhwydwaith rhanbarthol Sero Net Gogledd Cymru ar gyfer busnesau..</i></p> <p><i>Mae Fforwm Datgarboneiddio Glannau Dyfrdwy wedi'i sefydlu i ddod â busnesau yn yr ardal Glannau Dyfrdwy at ei gilydd i helpu i gyflymu gweithgarwch datgarboneiddio.</i></p> <p><i>Mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu <u>Diwydiant Sero Net Cymru(DSNC)</u> i weithio gyda Chlwstwr Diwydiannol De Cymru i ddechrau gyda'r bwriad o ymestyn i Gymru gyfan lle a phryd mae angen cymorth. ByddDSNC hefyd yn cydweithio'n agos gyda chlystyrau diwydiannol blaenllaw eraill y DU i sicrhau bod gan Gymru fynediad at arferion gorau.</i></p>
5B	Deall y rôl y gall micro-gridiau ac atebion arloesol eraill ei chwarae mewn clystyrau diwydiannol presennol fel y rhai yng Nglannau Dyfrdwy a Wrecsam.	Tymor canolig	Llywodraeth Cymru	Croesawu awdurdodau lleol SPEN	Angen rhagor o waith i benderfynu	<i>Mae astudiaeth Grid y Dyfodol i Gymru ar y gweill ac yn cynnwys Llywodraeth</i>

DRAFFT TERFYNOL

Cyf	Cam	Amserlen	Arweinwyr	Galluogwyr Posibl	Statws cyllid	Statws cynnydd
					<i>ar ofynion cyllid</i>	<i>Cymru, Gweithredwyr Rhwydwaith Ynni ac Ofgem.</i>
5C	<p>Archwilio datblygiad mecanweithiau cymorth ar gyfer busnesau bach a chanolig eu maint (BBaCh) i'w hannog i gynnal gwelliannau effeithlonrwydd ynni ar adeiladau masnachol.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Sefydlu 'siop un stop' am gyngor i gefnogi busnesau llai yn y cyfnod pontio i sero net. Dylai hyn gyd-fynd ag unrhyw fentrau sydd eisoes yn bodoli gan Busnes Cymru. 	Tymor canolig	Busnes Cymru		<i>Angen rhagor o waith i benderfynu ar ofynion cyllid</i>	<p><i>Mae Busnes Cymru wedi lansio'r grant carbon sero-net i gwmnïau newydd ym mis Chwefror 2022.</i></p> <p><i>Busnes Cymru sydd hefyd yn rhedeg yr Addewid Twf Gwyrdd, sy'n helpu busnesau Cymru i gymryd camau rhagweithiol i wella'u cynaliadwyedd.</i></p> <p><i>Fel rhan o'r ymgyrch Ras i Sero a gefnogir gan y Cenhedloedd Unedig, sefydlodd Llywodraeth y DU Hwb Hinsawdd Busnes y DU, siop un stop am gyngor ar gamau y gall busnesau bach a chanolig eu cymryd i fesur a rheoli allyriadau.</i></p>

Atodiad 1: Mapio Blaenoriaethau Strategol

Mae'r tabl isod yn mapio pob cam strategol i flaenoriaethau strategol perthnasol sy'n cael eu hamlinellu yn y Strategaeth Ynni. Er mwyn hwyluso'r cyfeirio, caiff blaenoriaethau strategol eu talfyrru drwy ddefnyddio'r cyfeirnod rhifol:

1. Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol i ddod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni
2. Dod yn arweinydd byd-eang mewn technolegau gwynt ar y môr a morol
3. Gwella effeithlonrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r broses o ddatgarboneiddio stoc adeiladau Gogledd Cymru
4. Sicrhau newid i drafndiaeth carbon is
5. Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i'r sector masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni ac ysgogi twf economaidd.

Cam strategol	Cyf y Cam	Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
		1	2	3	4	5
<p>Sicrhau aliniad effeithiol rhwng strategaethau, cynlluniau a mentrau ynni lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dylai'r trawsnewid gael ei arwain gan bolisiau cyson ar lefel genedlaethol sy'n hidlo i lawr i lefelau rhanbarthol a lleol. Wrth ddatblygu cynlluniau datblygu lleol a strategol dylid ystyried agweddau perthnasol y Strategaeth Ynni. 	A	+	+	+	+	+
<p>Datblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol (LAEP) ym mhob ardal awdurdod lleol i gefnogi datblygiad map ffyrdd ar gyfer datgarboneiddio'r system ynni, drwy ddull system gyfan, aml-fector.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodi cyfleoedd lleol i ddatblygu prosiectau ynni, gan gynnwys ynni solar PV, gwynt ar y tir ac ar y môr, niwclear, hydro a llanw. 	B	+	+	+	+	+
<p>Arwain ar ddatblygu'r gofynion sgiliau a nodwyd yn Adroddiad Sgiliau Gwyrdd y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol (RSP) a Chynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net Llywodraeth Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r galluedd sgiliau a'r gallu presennol i gyflawni datgarboneiddio fel y cynigiwyd yng nghynllun Cymru Sero Net. • Datblygu strategaeth i godi ymwybyddiaeth o alluedd rhanbarthol (gan gynnwys gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni morol, niwclear a solar PV). 	C	+	+	+	+	+

		Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod y cadwyni cyflenwi lleol yn weladwy i ddatblygwyr sy'n gweithredu yn y rhanbarth. • Darparu hyfforddiant ac addysg briodol i alluogi pobl i gael mynediad at swyddi gwyrdd ar draws y cylch dysgu a dylid integreiddio cyfleoedd i addasu swyddi presennol i lwybrau gyrfa. 						
Mewnbwn i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar y Strategaeth Ymgysylltu â Newid Ymddygiad Cyhoeddus sy'n amlinellu sut y gall cymdeithas fod yn rhan o'r newidiadau y gall unigolion a chymunedau eu gwneud i helpu Cymru i gyrraedd sero net.	D	+		+	+	
<p>Datblygu map ffyrdd hydrogen rhanbarthol i gefnogi'r economi hydrogen ddatblygol, gan ystyried prosiectau hydrogen arfaethedig ar draws y rhanbarth.</p> <p>Dylai'r map ffyrdd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ddarparu gweledigaeth glir o rôl hydrogen yn y system ynni ranbarthol yn y dyfodol. • Ystyried cyfleoedd ar gyfer datgarboneiddio diwydiannol, defnyddiau trafndiaeth ac ynni domestig. • Cefnogi'r gwaith o ddatblygu'r hybiau hydrogen gan Fenter Môn yng Nghaerdybi ac Uchelgais Gogledd Cymru. • Archwilio rôl Dal, Defnyddio a Storio Carbon, yn enwedig yng nghyd-destun prosiectau traws-ffiniol fel Hynet. 	E	+	+	+	+	+
<p>Parhau i archwilio a chefnogi cyfleoedd ar gyfer systemau ynni lleol clyfar yn y rhanbarth.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archwilio cyfleoedd sy'n dod i'r amlwg o raglen Byw'n Iach Llywodraeth Cymru. Mae'r rhaglen yn cefnogi Awdurdodau Lleol Cymru i gyflwyno heriau i fusnesau sydd â chynnyrch, prosesau a gwasanaethau arloesol. 	F	+	+	+	+	+
Nodi piblinell o bortffolios prosiect ynni rhanbarthol sy'n sicrhau'r cwmbras mwyaf posibl ar gyfer denu buddsoddiad.	G	+	+	+	+	+
Cryfhau'r cysylltiad rhwng blaenoriaethau ymchwil, datblygu ac arloesi a blaenoriaethau'r Strategaeth Ynni.	H	+	+	+	+	+
Parhau i ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ar ddatblygu cynllun tymor hir ar gyfer y rhwydweithiau ynni ar draws y rhanbarth a Chymru.	I	+	+	+	+	+

		Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru i nodi ac adeiladu ar y cyfleoedd y gallai Ynni Cymru eu darparu i Ogledd Cymru.	2A	+	+			
Archwilio sut i wella cyfathrebu ynghylch ffynonellau cyllid sydd ar gael ar gyfer datblygu a darparu amrywiaeth o brosiectau cynhyrchu pŵer carbon isel (e.e. gwynt ar y tir ac ar y môr, solar PV, niwclear, ac ynni llanw a morol).	2B	+	+			
Ymgysylltu â Llywodraeth y DU i gefnogi datblygiad safleoedd Wylfa a Thrawsfynydd ar gyfer prosiectau niwclear newydd: <ul style="list-style-type: none"> • Nodi'r gofynion e.e. proses dewis safle ar gyfer safleoedd newydd a Datganiadau Polisi Cenedlaethol wedi'u diweddarau. • Cefnogi cyflwyniadau rhanbarthol i'r Gronfa Galluogi Niwclear. 	2C	+				
Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru i benderfynu sut y gellir darparu mwy o berchnogaeth leol ar brosiectau ynni yn unol â chanllawiau cyhoeddedig ar berchnogaeth leol a rhannol yng Nghymru.	2D	+	+			
Archwilio potensial sefydlu canolfan gyngor i gefnogi mentrau datgarboneiddio / ynni carbon isel rhanbarthol.	2E	+	+	+	+	+
Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd ar gyfer caffael cyhoeddus i gefnogi'r broses o gyflymu cynhyrchu ynni adnewyddadwy a sicrhau gwerth economaidd a chymdeithasol lleol. <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod caffael cyhoeddus yn cryfhau cadwyni cyflenwi lleol / swyddi lleol (gwerth cymdeithasol). • Gofyn i'r gadwyn gyflenwi gyflawni uchelgeisiau carbon y sector cyhoeddus drwy fframweithiau caffael. 	2F	+	+			+
Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd ar gyfer cronfeydd buddion cymunedol o brosiectau seilwaith ynni mawr i gefnogi mentrau datgarboneiddio lleol a rhanbarthol, gan gydnabod yr angen i dargedu'r cymunedau a'r ardaloedd hynny yr effeithir arnynt fwyaf gan ddatblygiadau o'r fath.	2G	+	+			
Cefnogi gwelliannau arfaethedig i seilwaith porthladdoedd y rhanbarth er mwyn sicrhau mwy o fudd rhanbarthol o brosiectau ynni gwynt ar y môr a llanw sydd wedi'u cynllunio.	2H	+	+			

		Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
Ymgysylltu â'r adolygiad cydsynio morol gan Lywodraeth Cymru a nodi'r goblygiadau ar gyfer prosiectau rhanbarthol.	2I	+	+			
Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru ar ddatblygu dulliau cynnal refeniw ar gyfer prosiectau ynni morol.	2J	+	+			
Parhau i archwilio'r potensial ar gyfer prosiectau môr-lynnoedd llanw yng Ngogledd Cymru.	2K	+	+			
Rhoi cymorth a chymhellion i aelwydydd osod mesurau effeithlonrwydd ynni a systemau gwresogi carbon-isel, gan sicrhau bod cymorth o'r fath wedi'i dargedu at y rhai mewn tlodi tanwydd a/neu sydd â'r angen mwyaf.	3A			+		
Adolygu mecanweithiau ariannol presennol ac archwilio mecanweithiau ariannol newydd posibl i gefnogi perchennog-feddiawyr a pherchnogion adeiladau sy'n ceisio gwneud gwaith ôl-osod effeithlonrwydd ynni.	3B			+		
Sicrhau bod arolygon PAS 2035 a chynllun clir o fesurau ôl-osod yn cael eu paratoi ar gyfer cartrefi cymdeithasol unigol, yn unol â Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC).	3C			+		
Adolygu'r ddarpariaeth gymorth bresennol i denantiaid a landlordiaid yn y sector rhentu preifat i sicrhau bod safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol yn cael eu bodloni. Adolygu darpariaethau gorfodi er mwyn sicrhau bod safonau statudol gofynnol yn y sector yn cael eu cyflawni.	3D			+		
Adolygu Hawliau Datblygu a Ganiateir yn barhaus yng Nghymru, i gefnogi gosodiadau ynni adnewyddadwy domestig ymhellach ar gyfer deiliaid tai a datblygwyr tai.	3E			+		
Sicrhau aliniad rhwng Cynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol, y Strategaeth Ynni a Chynlluniau Ynni Ardal Leol sy'n dod i'r amlwg.	4A				+	
Archwilio cymhellion ariannol ar draws pob math o gerbydau, gan gynnwys cerbydau gwasanaethau cyhoeddus, fflydoedd masnachol a diwydiannol a cherbydau preifat, er mwyn sicrhau cynnydd yn y nifer sy'n defnyddio cerbydau dim allyriadau.	4B				+	

		Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
<ul style="list-style-type: none"> • Ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar y cynnydd a wnaed ar ddatblygu cynllun sgrapio cenedlaethol y DU gyfan ar gyfer cerbydau hŷn, gan gefnogi modelau economi gylchol • Archwilio opsiynau i wneud cerbydau dim allyriadau yn fwy fforddiadwy i ddinasyddion • Archwilio opsiynau ar gyfer modelau perchnogaeth amgen ar gyfer cerbydau gwasanaethau cyhoeddus. 						
Cydweithio ar gyfleoedd i ddatgarboneiddio fflyd y sector cyhoeddus, cerbydau gwasanaethau cyhoeddus, a fflydoedd masnachol a diwydiannol a chydlynu gwaith dylunio a datblygu seilwaith cysylltiedig ar draws ffiniau awdurdodau lleol.	4C				+	
Cydweithio i ddarparu'r seilwaith gwefru cyhoeddus ar gyfer cerbydau trydan mwyaf priodol ar draws y rhanbarth, gan alinio â'r gwaith cenedlaethol sy'n cael ei wneud drwy Trafnidiaeth Cymru.	4D				+	
Adolygu'r cyfnod cyllid a hyd y contractau sy'n gysylltiedig â'r Gronfa Trafnidiaeth Leol.	4E				+	
Cefnogi codi ymwybyddiaeth yn well o gyllid Llywodraeth y DU ar gyfer datblygu seilwaith gwefru cerbydau trydan, fel y cynllun gwefru preswyl ar y stryd.	4F				+	
Parhau i gefnogi sefydliadau fel clybiau ceir cymunedau lleol i ddarparu seilwaith a gwasanaethau trafndiaeth carbon isel sy'n canolbwyntio ar y gymuned.	4G				+	
Archwilio opsiynau o ran buddsoddi mewn cyfleuster cludo nwyddau trên ym Mhorthladd Caergybi fel rhan o ddatblygiad y cynllun logisteg a chludo nwyddau aml-foddol.	4H				+	
Adolygu gweithgareddau a dulliau presennol o ddatgarboneiddio cerbydau nwyddau trwm ledled y DU, Iwerddon ac Ewrop a sut y gallai hyn effeithio ar Gynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol.	4I				+	
Sefydlu Grŵp Sector Diwydiannol a Masnachol Gogledd Cymru sy'n canolbwyntio ar gefnogi datgarboneiddio'r sector masnachol a diwydiannol.	5A					+

		Cyfeirnod Blaenoriaeth Strategol				
Deall y rôl y gall micro-gridiau ac atebion arloesol eraill ei chwarae mewn clystyrau diwydiannol presennol fel y rhai yng Nglannau Dyfrdwy a Wrecsam.	5B	+				+
Archwilio datblygiad mecanweithiau cymorth ar gyfer busnesau bach a chanolig eu maint (BBaCh) i'w hannog i gynnal gwelliannau effeithlonrwydd ynni ar adeiladau masnachol.	5C			+		+
<ul style="list-style-type: none"> •Sefydlu 'siop un stop' am gyngor i gefnogi busnesau llai yn y cyfnod pontio i sero net. Dylai hyn gyd-fynd ag unrhyw fentrau sydd eisoes yn bodoli gan Busnes Cymru. 						

Atodiad 2: Camau wedi'u categorio fesul rhanddeiliad arweiniol

Arweinydd	Blaenoriaeth strategol	Camau
Awdurdodau Lleol	Trawsbynciol	A, B, D, G, I
	1&2	2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2I, 2J, 2K
	3	3A, 3B, 3C, 3D
	4	4C, 4D, 4E, 4G
Llywodraeth Cymru	Trawsbynciol	C, E, G, H, I
	1&2	2C, 2E, 2F, 2G, 2H, 2I, 2K
	3	3A, 3B, 3D, 3E
	4	4A, 4B, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4I
	5	5B
Uchelgais Gogledd Cymru	Trawsbynciol	B, E, F, I
	1&2	2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2H, 2J, 2K
Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol	Trawsbynciol	C
Llywodraeth y DU	3	3A, 3D

DRAFFT TERFYNOL

	4	4B
Prifysgol Bangor / M-Sparc	Trawsbynciol	H
Prifysgol Glyndwr	Trawsbynciol	H
Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	3	3C
Busnes Cymru	5	5C
Cyd-bwyllgorau Corfforaethol Gogledd Cymru	4	4A
Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy	5	5A
Cyrff sector cyhoeddus	1&2	2F
Gwasanaeth Ynni	1&2	2B

Atodiad 3: Heriau a nodwyd gan randdeiliaid

Yn ystod y gweithdy, gofynnwyd i'r cyfranogwyr beth oedd yr heriau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â chyflawni pob un o'r blaenoriaethau strategol a amlinellir yn y Strategaeth Ynni Rhanbarthol. Crynhoir y rhain isod. Mae'n bwysig nodi bod yr adborth hwn yn destun cyfraniadau yn y gweithdy ac o'r herwydd efallai na fydd yn adlewyrchu pob her sy'n bodoli.

(1) Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol i ddod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni + (2) Dod yn arweinydd byd-eang mewn technolegau gwynt ar y môr a morol

- Mae'n rhaid datblygu'r seilwaith ategol angenrheidiol yn gyflym.
- Mae angen mwy o fuddsoddiad er mwyn cynyddu'r technolegau angenrheidiol.
- Gwrthwynebiad cyhoeddus i brosiectau seilwaith ar raddfa fawr.
- Gall fod yn anodd i brosiectau bach fod yn hyfyw yn ariannol heb gymorthdaliadau.
- Cyfyngiadau sylweddol i seilwaith y grid.

(3) Gwella effeithlonrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r broses o ddatgarboneiddio stoc adeiladau Gogledd Cymru

- Mae angen mwy o gymhellion i aelwydydd wneud newidiadau.
- Nid yw llawer o gartrefi ar y grid nwy felly mae angen atebion eraill.
- Mae bwloch o ran sgiliau rhanbarthol, e.e. darparwyr pypiau gwres.
- Yn aml mae mesurau carbon isel yn gofyn am gostau uchel ymlaen llaw i aelwydydd.
- Mae'r rhan fwyaf o'r sector tai yn eiddo preifat.
- Mae diffyg cyfathrebu clir ynghylch manteision newid ymddygiad i aelwydydd.

(4) Sicrhau newid i drafnidiaeth carbon is

- Mae angen cynnydd mewn seilwaith ategol, e.e. gwefru cerbydau trydan, beiciau a llwybrau i gerddwyr.
- Mae prinder yn y cerbydau carbon isel newydd sydd ar gael, gall gymryd hyd at chwe mis i'w dosbarthu.
- Gall cost cerbydau carbon isel fod yn ataliol.
- Mae ansicrwydd ynglŷn â chyfeiriad y polisi.
- Mae diffyg gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus dibynadwy a fforddiadwy.